

Korpusy jako zdroje dat pro doplnění obrazu okrajových gramatických jevů

Klára Osolsobě
osolsobe@phil.muni.cz

Značkování korpusů je dobrá věc

ALE

- lingvistické předpoklady : morfologický slovník + tagset
- technická řešení (rozdělení na pozice, různé nelingvistické přístupy k disambiguaci)

Kvalita značkování z lingvistického hlediska

- kvalita zdrojů
- možnosti a meze formalizace
- úplnost výčtu některých okrajových jevů

Futurum

- analytické futurum (slovesa nedokonavá)
- dokonavá slovesa a jejich přítomné tvary
- syntetické futurum (*budu, jít, jet, ...*)

Gramatiky a slovníky

- gramatiky: definují skupinu sloves pohybu výčtem (rozsah odpovídá rozsahu gramatiky).
- praxe slovníků je nejednotná (u některých sloves např. *vézt* se SSJČ a SSČ rozcházejí).

Česká mluvnice (Havránek, Jedlička, 1981)

- hovoří o: ... „*některých slovesech nedokonavých (většinou s významem pohybu, řidčeji stavu)*
- *... nemají složený tvar času budoucího, leda v jiném významovém odstínu ...*
- možnost tvořit u některých tvarů imperativ ... *s malým významovým rozdílem, který je na dvou příkladech charakterizován u slovesa *pojd'* jako ... *pohyb k mluvčímu...* u sloves *poběž, poleť* jako ...*počátek**
- samostatně se zmiňuje imperativ *poslyš*, který nemá oporu ve tvarech syntetického futura indikativu (*slyšet* - **poslyším* – *slyš* – *poslyš*)

Příruční mluvnice češtiny (Karlík, Nekula, Rusínová, 1996)

- hovoří o ... *zvláštní skupině sloves pohybu a některých jiných, která pohyb implikují*
- dále uvádí, že ... *u nich lze rozeznat rozdíl mezi určeností a neurčeností co do cíle pohybu... přičemž ... oba tyto významy se vyjadřují v rámci sloves nedokonavého vidu...*
- konstatuje, že ... *nejde o dokonavé futurum, od těchto forem nelze vytvořit infinitiv ani préteritum, jsou však možné formy složené ...*

Čeština řeč a jazyk (Čechová a kol., 1996)

- *U některých nedokonavých sloves (sloves pohybu a změny stavu) se tvoří ještě (míni se kromě tvarů budu + infinitiv nedokonavého slovesa) tvary jednoduché s předponou **po-**.*

Mluvnice češtiny 2 (Komárek a kol., 1987)

- ... prefix **po-** (s ojediněle se vyskytující variantou **pů-**): spojuje se s tvary ind. prez. akt. některých nedokonavých sloves, zvláště s významem jednosměrného pohybu v tzv. jednoduché, syntetické futurum ...,
- má tedy gramatickou kategoriální platnost; tato platnost je oslabena ve tvarech imperativu těchto sloves, ..., které jsou synonymní s tvary bez tohoto prefixu.
- slovesa jsou charakterizována jako slovesa jednosměrného pohybu a slovesa trvání nebo změny stavu (jež jsou rovněž pojaty jako jednosměrný pohyb)
- předpona **po-** má zde význam pouze gramatický, nikoli lexikální; nemění ani lexikální význam, ani nedokonavý vid slovesa
- vedle futurálních tvarů jednoduchých je možno tvořit i pravidelné tvary složené futura opisného,

Mluvnice současné češtiny (Cvrček a kol., 2010)

- *Specifická omezená skupina sloves má tvary budoucího času vyjádřené pomocí předpony po/pů : půjdu, pojedu, potrvá, poroste, ponesu, povedu, poběžím, poletíš, polezeš, poteče, poženu, povezeme, poplujete, pohrne, pocestujou, postěhuje, poplazí.*

Syntetické futurum – slovníky a další tištěné zdroje

- SSJČ : 50 sloves (27 navíc, které neuvádí SSČ)
- SSČ : 21 sloves (3 navíc, které neuvádí SSJČ)
- SSSJČ i SSČ : 18 sloves
- Čermák, 1990, s. 106 : 5 dalších sloves, které neuvádí ani SSJČ, ani SSČ
- Šmilauer, 1972 s. 223 : 2 další slovesa
- Kopečný, 1962 s. 46-50 : 115 sloves

vézt

SSJČ Slovník spisovného jazyka českého

véztí

ned. (1. j. vezu, rozk. vez, min. vezl, trp. vezen) (koho, co) *dopravním prostředkem dopravovat*: v nemocného sanitkou do nemocnice; vozy vezou uhlí; v obilí do stodoly; vezl si domů pěkný výdělek
přivážel; bylo mu, jako by ho vezli na popravu (*Wint.*) *odváželi*; --- *véztí se ned.*

1. (~; v čem, čím; na čem) *jet dopravním prostředkem*: někteří šli pěšky, jiní se vezli; ve voze se vezlo pět lidí; vezl se autem; vezli se na valníku; *řídč.* v se v (*řídč. na Svět.*) kočáře
2. (~; po čem) *pohybovat se, šinout se po povrchu něčeho*: v se po skluzavce, po zábradlí *klouzat*; uklouznout a v se po zádech; ruka zpět se veze (*Ner.*)
3. *hovor. expr. (~; s kým, čím) být účasten něčeho (zprav. nepříjemného) bez vlastní viny, zásluhy*: vedoucí udělá chybu a ostatní se s ním vezou *trpí tím, jsou voláni k odpovědnosti, trestáni*; chytí tě za slovo a už se vezeš (*Zápot.*) (o) předp. *do-, na-, na-se, od- (pood-), po- (popo-), po-se, pro-, pro-se, pře-, př-, roz-, s-, s-se, u-, u-se, vy-, za-*

vézt

SSC Slovník spisovné češtiny

vézt

ned. (1. j. vezu, rozk. /po/vez, bud. povezu, budu vézt, čin. vezl, trp. vezen; v. po-) *vozidlem přemísťovat dopravovat (syno)* vézt nemocného do nemocnice, rodinu autem, vézt zboží,

vézt se ned.

1. jet vozidlem, vézt se autem, na voze,
2. *hovor. expr.* účastnit se něčeho nepříjemného bez vlastní viny, byl při té výtržnosti, veze se s ostatními,

lézt

ssjc Slovník spisovného jazyka českého

lézti

ned. (1. j. lezu, rozk. lez, min. lezl, přech. přit. leza, bud. polezu)

- 1.** *pohybovat se plazivě n. šplhavě s celým tělem přiblíženým k podkladu, po němž se pohyb děje (o člověku za pomoci nohou i rukou):* had leze z díry, hlemýžď leze pomalu; moucha leze po listu, po stropě; mravenci jim lezli po nohou; opička leze po stromě, na strom; dítě leze po podlaze po všech čtyřech; voják lezl po břiše ze zákopu; lezl ztěžka vysokou trávou; l. do stráně; l. po žebříku do okna; horolezci lezli na strmou skálu *šplhali*; *přen.* víno leze po zdi *plazivě roste*; [x] *ob.* mravenci mu lezou po zádech *mrzí ho*; *expr.* l. ke křížku, ke kříži *pokořovat se, uznávat svou vinu*; leze (část. plazí se) před ním po břiše *podlézá mu*; *zá. neos.* jako by po mně lezlo (Něm.) *mrzí mě*
- 2.** *ob. a expr. namáhavě, obtížně se pohybovat, postupovat; vléci se:* koně s těžkým nákladem sotva lezou; nemocný lezl namáhavě do schodů; vlak (povoz) sotva leze do svahu; jídlo mu leze špatně do krku *nechutná mu*; *přen.* odpoledne leze k nepřechkání *táhne se*
- 3.** *ob. (kam) dostávat se, vstupovat, vnikat, zprav. pomalu, namáhavě n. úporně:* leze do vozu po schůdkách; l. do šatů, do kabátu *obtížně se oblékat*; l. do pasti, *přen. vydávat se v nebezpečí*; l. někomu do stolu, do skříně *neoprávněně je otvírat a probírat se v nich*; ten člověk rád leze do soudů; leze do manželství brzo; [x] *ob.* leze mi do zelí *přebírá mi někoho (zprav. dívku), něco*; neví, do čeho leze *co ho čeká, řídě. l. někomu na krk obtěžovat ho*
- 4.** *ob. expr. (kam) přicházet nevhod, nevitán; cpát se, dolézat:* ty děti jí pořád lezou do kuchyně; klid se, co sem lezeš!; nemám na něho čas a pořád k nám leze; [x] bez peněz do hospody nelez (*pořek*)
- 5.** *ob. expr. (s čím na koho, za kým) přicházet se žádostí; dolézat, dotírat (na koho), obtěžovat (koho):* leze na přítele se svým úkolem; se vším na něho lezou; leze na představeného, aby ho povýšili; l. někomu za ženou *ucházet se o ni, nabízet se jí, scházet se s ní*
- 6.** (*odkuď*) *zvolna se objevovat, stávat se viditelným, zjevným, tlačit se ven; vylézat, vyvstávat, ukazovat se:* sněženyky lezou ze země; děti lezou první zoubky; dospívá, lezou mu vousy; leze mu palec z punčochy; z pohovky už lezou žíně; [x] *expr.* oči mu lezou z důlků *chtivě n. s hrůzou něco pozoruje, diví se; zhrub.* učení mu leze z krku, krkem *je mu protivné, omrzelo ho, znechutilo se mu; zhrub.* teď to leze, proč ujel *vychází najevo; hanl.* leze to z něho jako z chluhaté deky *mluví pomalu, těžkopádně, rozpačité*
- 7.** (kam) (*o věci*) *dostávat se někam, ocítat se někde; vnikat, promíkat:* vlasy jí lezly do čela i do očí; sníh leze za krk; *přen. expr. (o tělesných pocitech, stavech ap.) znenáhla se projevovat, působit někde, zasahovat někoho, něco:* zima (mráz) leze do kostí, za nehty, mlha leze do těla; [x] leze na něj chřipka *jde, začíná se u něho*; leze na ni dřímota *chce se jí spát*; víno mu leze do hlavy *omamuje ho, je opojné*; léta na ni lezou *stárne*; *neos.* lezlo mu za nehty *záblo ho*; leze to na hlavu, na rozum *zbavuje soudnosti; dělá starosti*; to leze do peněz, do kapsy (*ob.*) *je drahé*
- 8.** *řidě. (o věci) slézat, ztrácet se, mizet:* po nemoci často lezou vlasy *padají*; sníh leze *taje*
- 9.** *ob. ve spoj. l. nahoru, l. dolů zvyšovat n. snižovat hodnotu; stoupat; klesat:* teploměr, tlakoměr leze výš; teplota, tlak vzduchu leze nahoru, dolů; ceny (akcie) lezou hned nahoru, hned zas dolů (*o*) *předp. do-, na-, o-, ob-, od-, po- (popo-), pod-, pro-, pře-, při-, roz- se, s-, s- se, u-, v-, vy- (povy-), z-, za-; naléztí (vyna-); --> nás. *lézati, *lézávati*

lézt

SSC Slovník spisovné češtiny

lézt

ned. (1. j. lezu, rozk. lez, u význ. 1-3 i po-, bud. polezu, budu lézt, čin. lezl)

1. *pohybovat se plazivě n. šplhavě* hlemýžď leze pomalu, had leze z díry, *pláží se*; dítě už leze, *dovede lézt*; lézt po kolenou, lézt na strom, *šplhat*; lézt po žebříku (nahoru, dolů), *vystupovat, sestupovat*; tlakoměr leze nahoru, dolů, *stoupá, klesá*
2. expr. s námahou n. pomalu se *pohybovat, jít vléci se (syno)*, 2 sotva leze do schodů, na kopec,
3. *dostávat se dovnitř vnikat (syno)* lézt do vody, lézt do kalhot, *oblékat si je*; lézt někomu do (jeho) věci, *neoprávněně si je prohlížet, přen. zasahovat*
4. hovor. *přicházet nevhod obtěžovat (syno)*, 1 leze k nám denně,
5. *objevovat se (syno) ukazovat se (syno)* dítěti už lezou zoubky, sněženky lezou ze země, *vyrůstají*; hřebík leze z prkna, *vyčnívá*
6. *vnikat (syno) promikat (syno)* vlasy lezou za límec, leze mi za nehty, *zebe mě [x]* leze na mě chřipka, *začínám být nemocný chřipkou*; neví, do čeho leze, *co ho čeká*; oči mu lezou z důlků, *chtivě, s hrůzou pozoruje něco*

Zachycení na úrovni morfologické značky (tagu)

- **Pozice 2 - Detailní určení slovního druhu**

B sloveso, tvar přítomného nebo budoucího času

- **Pozice 9 - Čas**

- neurčuje se

F futurum (budoucí čas)

H minulost nebo přítomnost (P/R)*

P prézens (přítomný čas)

R minulý čas

X libovolný čas (F/R/P)*

SYNv7

VB.....F.*

- tvary *budu, budeš, ...*
- několik sloves, která tvoří synteticky futurum prefixem *po-/pů-*

Frekvenční seznam lemmat

1 být
2 jít
3 jet
4 trvat
5 vést
6 růst
7 nést
8 běžet
9 letět
10 téci
11 vézt
12 hrnout
13 lézt
14 plout
15 hnát
16 stěhovat
17 táhnout
18 kvést
19 vanout
20 plavat
21 plavit
22 krást
23 cestovat
24 linout
25 mazat
26 šlapat
27 fičet
28 řítit
29 klusat
30 plazit
31 zorat
32 frčet
33 kutálet
34 kanout
35 šněrovat

Mohou korpusy přispět k poznání tohoto jevu ?

- a) Výčet získaný pomocí výše uvedeného tagu je úplný/**neúplný**.
- b) Další doklady se **vyskytují**/nevyskytují v korpusech.
- c) **Existuje**/neexistuje nějaký postup, jak je z korpusů získat/**získávat**.

Hledání kandidátů syntetického futura v lemmatizovaných korpusech

- `[tag="X.*" & lc="po.*(u|e|eš|e[mt]e|í|í[mš]í[mt]e)"]`
- N-filtrem lze odstranit lemmata na *pod-, popo-, pona-*, ..., kdy může jít o jiný prefix, kombinaci více prefixů atd.
- frekvenční seznam lemmat
- ruční výběr kandidátů
- ověření předpokladu

Příklady chybné lemmatizace

dvacet gólů . Takže se	povalí /povalit/VB-S---3P-AA---P	jeden útok za druhým na
univerzity , z nichž se	povalí /povalit/VB-P---3P-AA---P	bakalářské práce na témata ,
, která se za chvíli	povalí /povalit/VB-S---3P-AA---P	všemi průmysly do Čech a
, která se k vesnici	povalí /povalit/VB-S---3P-AA---P	z kopců . Většina jí
o domácího hokejového vládce ,	povalí /povalit/VB-S---3P-AA---P	se odevšad odhady , jak
se z dálnice do Pardubic	povalí /povalit/VB-P---3P-AA---P	auta stále po staré silnici
tom , kolik vody se	povalí /povalit/VB-S---3P-AA---P	řekou dnes a o víkendů
stranou nebo vám je lidi	povalí /povalit/VB-P---3P-AA---P	, " volá na ně
přeteče rybník a voda se	povalí /povalit/VB-S---3P-AA---P	do obce . Čistili jsme
. Zábava se na diváky	povalí /povalit/VB-S---3P-AA---P	tři soboty Dobruška – 3
, na konta fotbalistů se	povalí /povalit/VB-P---3P-AA---P	miliony . „ Hráči dostanou
se taková záplava plechových krabiček	povalí /povalit/VB-S---3P-AA---P	Prahou ? Teď už to
čekám , až se voda	povalí /povalit/VB-S---3P-AA---P	přes tarásek . To jí
" Dál se pak už	povalí /povalit/VB-P---3P-AA---P	sama . " Pohledy vojáků
, auta na Brno se	povalí /povalit/VB-S---3P-AA---P	přes město . Pro Svitavy
. „ Někdy tady asi	povalí /povalit/VB-S---3P-AA---P	Rea , kerýho fabrická Kawa
. Po ní už se	povalí /povalit/VB-P---3P-AA---P	další kameny rocku a alternativy
Holice . Po okolí se	povalí /povalit/VB-P---3P-AA---P	kamiony . Holice – Samá

Heslo *trvat*

ssjc Slovník spisovného jazyka českého

trvati

(+tráti Čel) ned.

1. *stále být (ve význ. I l), nepřestávat, existovat*: bouřka ještě trvá; platnost zákona trvá; pojmy, jimiž trvá svět (Olb.); expr. kdo už ani nežije, kdo jenom trvá (Pujm.) *živoři*, [x] nic netrvá na světě věčně (pořek); práv. trvajcí delikt *kt. se nepromlčuje*
2. *být, konat se po urč. čas*: t. hodinu, nejistota trvala jen krátce; netrvalo dlouho a vrátil se; to jí to trvá!; dlouho trvajcí potlesk
3. (v čem; na čem; při čem; kde) *setrávat, prodlévat l, zůstávat (po urč. čas v jistém stavu, poloze n. na urč. místě)*: t. v mlčení (Svob.); t. na modlitbách (V. Mrš.); t. při svém mírném chování (Svět.); t. v bojových zástupech anebo na hradě (Tyl)
4. (na čem) *vytrvale se přidržovat něj, názoru, neustupovat od něčeho; stát l0*: t. na svém, na svém výroku *setrávat*; na tom netrván; t. na plnění dodávek; t. na ujednaných podmínkách
5. *trvám poněk. zast. v platnosti přisl. (jako ustálenou vsuvku není třeba oddělovat čárkami) jsem přesvědčen, myslím, soudím*: knihovna obsahuje dosud (.) t. (.) jen asi dvanáct svazků (o) předp. **do-**, **po-**, **pro-**, **pře-**, **se-**, **vy-**; --> nás. **trvávati** (o) předp. v. trvati kromě **do-**, **pro-**

SSC Slovník spisovné češtiny

trvat

ned.

1. *stále být existovat (symo), l nepřestávat (symo)* platnost zákona trvá,
2. *konat se po urč. dobu probíhat (symo)* trvalo to hodinu, to ti to trvá (dlouho), netrvalo dlouho a vrátil se,
3. *neustupovat od něčeho stát@l (symo), l0* trvat na svém, na splnění slibu, [x] nic netrvá věčně, (pořek.);

trvání -í s

trvajcí příd. dlouho trvajcí potlesk,

Heslo *potrvat*

SSJc Slovník spisovného jazyka českého

potrvati

dok.

1. *něj. dobu trvat*: prohlídka zámku potrvala až do večera; potrvalo chvíli, než se vzpamatoval

+

2. *něj. čas setrvat*: potrvám tu několik let (Svět); --- **potrvá** ned. bud. *k trvati* (v. po- III 1) (*vedle* bude trvat)

SSC Slovník spisovné češtiny

potrvat

dok. *něj. dobu trvat* pěkné počasí ještě potrvá,

SYNv7

STŘEDNÍ ŠKOLA DESIGNU . Výstava	potrvá /trvat/VB-S---3F-AA---I	do 9 . dubna .
pondělí 4 . září ,	potrvá /trvat/VB-S---3F-AA---I	celý školní rok . Soutěž
slavnost Zjevení Paně . Výstava	potrvá /trvat/VB-S---3F-AA---I	do 24 . června 2007
Jak šel čas přes Vrchoslavice	potrvá /trvat/VB-S---3F-AA---I	do pátku 30 . listopadu
. Dodala , že zábava	potrvá /trvat/VB-S---3F-AA---I	až do ranních hodin .
není ideální , nějaký čas	potrvá /trvat/VB-S---3F-AA---I	, než se do formy
jsme původně plánovali , ale	potrvá /trvat/VB-S---3F-AA---I	od půlnoci do půlnoci ,
jako reportážní fotograf . Výstava	potrvá /trvat/VB-S---3F-AA---I	do úterý 4 . března
Lodě a letadla Výstava modelů	potrvá /trvat/VB-S---3F-AA---I	do 22 . února .
poruchami učení . Dvouleté ověřování	potrvá /trvat/VB-S---3F-AA---I	do června 2012 , o
úřad . „ Zkušební provoz	potrvá /trvat/VB-S---3F-AA---I	do půli května . Během
Jizerničtí páni z Tábora .	Potrvá /trvat/VB-S---3F-AA---I	do neděle . Návštěvníci si
hrnčičů a studentů . Výstava	potrvá /trvat/VB-S---3F-AA---I	do 10 . ledna .
rovnováhy a pohody . Výstava	potrvá /trvat/VB-S---3F-AA---I	do 31 . března 1999
odborníků však jeho plné zavedení	potrvá /trvat/VB-S---3F-AA---I	ještě mnoho let . Podobné
potravin na dobročinné účely ,	potrvá /trvat/VB-S---3F-AA---I	celou sobotu a celkem se

SYNv7

nazvaná Květiny jak je neznáme	potrvá /potrvat/VB-S---3P-AA---P	do neděle 23 . května
Voko , kam se podíváš	potrvá /potrvat/VB-S---3P-AA---P	v novostrašeckém muzeu do 11
Podle meteorologů současné arktické počasí	potrvá /potrvat/VB-S---3P-AA---P	do poloviny února , pak
na webové adrese . Hlasování	potrvá /potrvat/VB-S---3P-AA---P	do 4 . května .
aneb Smrt je jen začátek	potrvá /potrvat/VB-S---3P-AA---P	do 18 . května .
tunel vyhloubí a znovu zaklopí	potrvá /potrvat/VB-S---3P-AA---P	to přibližně dva roky "
Slovenky Jany Rehákové - Lalové	potrvá /potrvat/VB-S---3P-AA---P	do konce února . Znovu
na téma Cestujeme po Evropě	potrvá /potrvat/VB-S---3P-AA---P	v muzeu do 18 .
. Tento pat bude zřejmě	potrvá /potrvat/VB-S---3P-AA---P	dál , i když se
Prahy , Brna a Ostravy	potrvá /potrvat/VB-S---3P-AA---P	do 25 . března .
Prodejní výstava Slunce svítí všem	potrvá /potrvat/VB-S---3P-AA---P	do 23 . února .
Ani z nebe odpovědi nepadají	potrvá /potrvat/VB-S---3P-AA---P	do 4 . května .
samorosty , artefakty a Výstava	potrvá /potrvat/VB-S---3P-AA---P	až do 11 . června
svěřence ředitelka . Sbírka trvá	potrvá /potrvat/VB-S---3P-AA---P	do tohoto pátku . Škola
pro experimentální divadlo existuje kavárna	Potrvá /potrvat/VB-S---3P-AA---P	. Poznání , že jinak
bude teplotně nadprůměrný Výrazné teplo	potrvá /potrvat/VB-S---3P-AA---P	zhruba do poloviny listopadu ,

SYNv7

Svobodovi šanci . Vzmach Admiry	potrval /potrvat/VpIS---3R-AA---P	ještě šest minut , když
drnčela okna . Prvý náraz	potrval /potrvat/VpIS---3R-AA---P	asi pět vteřin , načež
strhla v neděli večer a	potrvala /potrvat/VpFS---3R-AA---P	skoro celou noc natropila veliké
Velmi klidná tendence na burse	potrvala /potrvat/VpFS---3R-AA---P	i v právě uplynulém týdnu
odpoledne a ono mi to	potrvalo /potrvat/VpNS---3R-AA---P	déle , než já myslela
Dej Bůh , aby to	potrvalo /potrvat/VpNS---3R-AA---P	. Druhé psaní bylo mnohem
12 let . Digitální vysílání	potrvalo /potrvat/VpNS---3R-AA---P	už tehdy Prahu , Brno
chladno a přišlo , déšť	potrval /potrvat/VpIS---3R-AA---P	i druhého dne ráno do
i životy lidské . Zástava	potrvala /potrvat/VpFS---3R-AA---P	do druhého dne , kdy
mezi přítomnými , jež nerušena	potrvala /potrvat/VpFS---3R-AA---P	do hodin ranních . Výtečné
opravdu animovaná a srdečná ,	potrvala /potrvat/VpFS---3R-AA---P	až do půlnoci , načež
byla při prvé schůzi ,	potrvala /potrvat/VpFS---3R-AA---P	i do schůze této .
škleb ; ten chvíli ještě	potrval /potrvat/VpIS---3R-AA---P	, když už ostatek zmizel
Zatím co na ukládacím trhu	potrval /potrvat/VpIS---3R-AA---P	celý minulý týden dobrý kupní
, že vůbec existuje .	Potrvalo /potrvat/VpNS---3R-AA---P	mu chvíli , než se
stal se pak čilým a	potrval /potrvat/VpIS---3R-AA---P	v té náladě na mnohých
o jedenácté hodině večerní a	potrval /potrvat/VpIS---3R-AA---P	do čtvrté hodiny ranní .
spustil se déšť a přeháňky	potrvaly /potrvat/VpFP---3R-AA---P	do páté hodiny , kdy
Bůh nedej , aby to	potrvalo /potrvat/VpNS---3R-AA---P	. " Dodávám k tomu
i milenecký poměr , který	potrval /potrvat/VpIS---3R-AA---P	dlouhá léta , až do

SYNv7

problémy * Nepříjemné počasí má	potrvat /potrvat/Vf-----A----P	až do neděle Lidem na
, že obstrukční kampaň může	potrvat /potrvat/Vf-----A----P	za celého zasedání . (
měsíc , čili měla by	potrvat /potrvat/Vf-----A----P	do konce letních prázdnin .
dalších zkoušek . Měly by	potrvat /potrvat/Vf-----A----P	několik měsíců . " Dosavadní
bojím , že to nemůže	potrvat /potrvat/Vf-----A----P	, že zemru brzo .
moderního umění , která měla	potrvat /potrvat/Vf-----A----P	až do války a během
od 18 . dubna ,	potrvat /potrvat/Vf-----A----P	má pět dní . Další
úplně uzavírky , jež má	potrvat /potrvat/Vf-----A----P	do září , budou muset
. Rekonstrukce jednoho bytu musí	potrvat /potrvat/Vf-----A----P	však maximálně pětadvacet kalendářních dní
Větrné počasí se sněžením mělo	potrvat /potrvat/Vf-----A----P	celou noc . Podle meteorologů
. Opravy muzea by měly	potrvat /potrvat/Vf-----A----P	až do konce října .
potravin by měl nějaký čas	potrvat /potrvat/Vf-----A----P	, i když v příštích
na začátku roku a má	potrvat /potrvat/Vf-----A----P	do konce března , proto
komunikace . Práce by měly	potrvat /potrvat/Vf-----A----P	až do roku 2010 .
podobný vzájemný vztah dvou duší	potrvat /potrvat/Vf-----A----P	dlouho ? Bylo myslitelné ,
. Dosavadní stav má ovšem	potrvat /potrvat/Vf-----A----P	ještě nejméně rok . 9
víkendech a letní provoz měl	potrvat /potrvat/Vf-----A----P	až do září . Zloděj
mrazivé teploty by však měly	potrvat /potrvat/Vf-----A----P	i nadále . Stodský přístroj
zimního . Zima ta ovšem	potrvati /potrvat/Vf-----A---2P	nemusí , ani kdyby ji
hodnocení irského partnera , ale	potrvat /potrvat/Vf-----A----P	by mohl několik let .

Výsledky získané z korpusů (20) (ne SSJČ a SSČ)

- *pofrčí/frčet* (**pověje/vát*)
- **pomaže/mazat* **poválí (se)/valit (se)*
- *pokrácí/kračet* **popase se/pást se*
- **pošine se/šinou se* *posviští/svištět*
- **potáhne/táhnout se* **potrénuje/trénovat*
- **popečte s kým/péci* *pošupe/šupat*
- *pobrodí se/brodit se* *pocrčí/crčet*
- *pošupajdí/šupajdit* *poharcuje/harcovat*
- *pokoučuje/koučovat* **povesluje/veslovat*
- *poprýští/prýštit* *pošupačí/šupačit*

Výsledky získané z internetu (3) (ne SSJČ a SSČ)

- *potryská/tryskat*
- *potrtá/trtat*
- *pozdrhá/zdrhat*

ALE: na internetu

- ... Možná by neškodilo, kdyby vítr, který nám přinese novou vládu, zavál i do těchto koutů. Uvidíme, jakým směrem **pověje** i na našem resortním ministerstvu, které přislíbilo o tomto tématu jednat. ...
- **Pověj**, větříčku, **pověj**,
moju hlavěnku ověj!
Moja hlavěnka mladá
větříčkovi je ráda.
- ... **Pověje-li** vítr od slunce východu, mříti bude dobytek bez plodu. **Pověje-li** vítr od slunce západu, králové, páni nemocní budou, ...

mazat NEBO pomazat

, sacharidy 31 g Rohlík	pomažeme /pomazat/VB-P---1P-AA---P	sýrem , dáme šunku ,
2 . Plátky knäckebrotu tence	pomažeme /pomazat/VB-P---1P-AA---P	trochou čerstvého sýra a obložíme
šťávou a osolíme . Lososa	pomažeme /pomazat/VB-P---1P-AA---P	marinádou a necháme v chladu
krajíčku černého chleba , který	pomažeme /pomazat/VB-P---1P-AA---P	pomazánkou . Kuřecí rolky a
alobal potřený olejem . Pak	pomažeme /pomazat/VB-P---1P-AA---P	zelím a položíme klobásu .
) a upleteme vánočku ,	pomažeme /pomazat/VB-P---1P-AA---P	rozšlehaným vejcem a posypeme sekaným
, pak rozřízneme a dužninu	pomažeme /pomazat/VB-P---1P-AA---P	kozím sýrem . Fíky podáváme
vám nic nestane , maximálně	pomažete /pomazat/VB-P---2P-AA---P	zpátky domů . Důkazem toho
sice nepotopíte , bahnem se	pomažete /pomazat/VB-P---2P-AA---P	, ale krásu nejnižší položeného
sobě . „ Když je	pomažeme /pomazat/VB-P---1P-AA---P	vodou , budou takto připravené
půl vánočkové hmoty , tu	pomažeme /pomazat/VB-P---1P-AA---P	tvarohovou hmotou a přikryjeme opět
bude pořád řvát , že	pomaže /pomazat/VB-S---3P-AA---P	do ústavu nebo že ho
„ Tak a teď pěkně	pomažeš /pomazat/VB-S---2P-AA---P	s čertem do pekla ,
opravdu dobře , vylezete .	Pomažete /pomazat/VB-P---2P-AA---P	se pivním nočním krémem ,
SNÍDANI Jeden plátek celozrnného chleba	pomažeme /pomazat/VB-P---1P-AA---P	tvarohem , posypeme zelenými bylinkami
aspoň jeden - podkovičky kapra	pomažete /pomazat/VB-P---2P-AA---P	česnekemutřeným se solí , dáte

bmk

- ak potom dyž sou tři tři tři mocnosti tak se | můžeš @ potom rozhodnout jako s kerou to **popečeš** | --- | | dyž sou tři tak | no ae to by bylo zajímavé protože by se mohly vytvářet různé koalice .

ORALv4

◀ nemusíte volat , pokaždý když se sem chystáte ... víš co , u nás a když máte cestu někam a dycky se tu stavíte ...: " ... u nás to je jiný , to zajíždí do Biliny a **posere** se ke mně a já budu na myslivně nebo vobráceně , jo ? to je jiný . říkám : " prostě buďto sem doma , a nebo nejsem doma . " no . " no , tak to zjistíte . ▶

Zastoupení lemmat v tištěných zdrojích, korpusech a na internetu (2010)

slovníky a tištěné zdroje	53+7 lemmat	72,29 %
pouze korpuse	20 lemmat	24,1 %
korpuse i slovníky a tištěné zdroje	37 lemmat	44,58 %
pouze slovníky a tištěné zdroje	23 lemmat	27,71 %
pouze internet	3 lemmata	3,61 %
slovníky + tištěné zdroje + korpuse	83 lemmat	100 %

Hodnocení

- seznam lze nadále doplňovat (slovníky, gramatiky, učebnice)
- vysoká míra homonymie – problémy automatické lemmatizace a následné disambiguace
- další možnosti zkoumat poměr syntetického a analytického vyjádření futura (rozsah korpusů)
- sémantické vymezení skupiny sloves

Upřesnění definice významu sloves schopných tvořit tvary syntetického futura

- **Pohyb v konkrétním slova smyslu** (přemísťování z místa na místo jednosměrně/ v určeném směru) : (*půjde, pojedje, poběží, poplazí se, pokráčí, pošine se, povalí, pomaže, ...*)
- pohyb **bez určení směru (různými směry)** : (*pošíří se, poline se, ...*).
- **Proces zahrnující pohyb**
 - a) přírodní (*povane, pověje, pol(i/e)je, poprší, ...*);
 - b) s neživým nositelem (rostlina: *pokvete, poroste, poplazí se*, strom: *ponese (ovoce), ...*; hudba: *poline se, povalí ...*; vůně: *pošíří se, poline se, ...*; voda: *poteče, povalí, pocrcí, poprýští...*, zpráva: *pošíří se, ...*);
 - c) mentální (*popálí mu to*)
 - d) s živým nositelem (*poroste, popase se, ...* pták: *ponese (vejce), ...*);
 - e) ve významu fungovat (v přeneseném významu *jít*) (správně *poklape, pošlape, povalí ...*; vycházet s někým, (*poklape, pošlape, popeče, ...*).
 - f) ve významu vést (*pokoučuje, potrénuje, povládne*)

Závěr

- otevřená třída sloves
- upřesnění definice
- opravy chybné lemmatizace a značkování

[tag="X.*" & lc="po.*(u|e|eš|e[mt]e|í|í[mš]í[mt]e)"]
P- filtr [lemma!="[:upper:]].*"]

◀ pozemek pod kempem dlouhodobě pronajme , " uvedl návrh Mojžíš . Zda v budoucnu ve městě kemp vznikne , závisí na projektu . " Záležet bude na ceně , ale také na tom , zda se do vybraných lokalit kemp **povejde** , " vysvětlil Mojžíš a nevyloučil situaci , že výstavbu zařízení zaplatí město a bude ho i provozovat . " Kemp by kromě menšího zisku do městské pokladny , oživil turistický ruch . To by mohlo být pro místní podnikatele ▶

?poléčí

Vyskytů: 31 | i.p.m.: 0,01 (vztaženo k celému korpusu) | ARF: 15,89 | Výsledek je promíchán

Výběr řádků: základní ▾

☐	, kde si po sezoně	poléčí /poléčí/X@-----	rány a nakoupí si potřebné
☐	s užitečným , preventivně si	poléčí /poléčí/X@-----	vlastní neduhy a současně relaxují
☐	léčitele . Ten poradí ,	poléčí /poléčí/X@-----	a nikým nekontrolovan volně inkasuje
☐	zaleduje to , den to	poléčí /poléčí/X@-----	a je fit . "
☐	, že se ještě chvílku	poléčí /poléčí/X@-----	a pak se uvidí .
☐	dodá sílu a klid ,	poléčí /poléčí/X@-----	záněty a chronickou únavu ,
☐	zlomenou ruku , kde mi	poléčí /poléčí/X@-----	děti , když budou potřebovat
☐	žebro a otřes mozku si	poléčí /poléčí/X@-----	čtyři měsíce . BUDIŠOV (
☐	se vždy před barumkou trochu	poléčí /poléčí/X@-----	místní cesty , " poznamenal
☐	názvem Valašský penicilin vás „	poléčí /poléčí/X@-----	" v Muzeu lidových pálenic
☐	. Zraněné koleno si žena	poléčí /poléčí/X@-----	týden . Policisté lupiče záhy
☐	stará o toulavé kočky ,	poléčí /poléčí/X@-----	je , nechá vykastrovat a
☐	do plotu . Zranění si	poléčí /poléčí/X@-----	měsíc . Studenti se "
☐	si na " Kanárech "	poléčí /poléčí/X@-----	od mládí chatrné průdušky .
☐	V Hodoníně lázně skvělé ,	poléčí /poléčí/X@-----	ti tělo celé " přijeli
☐	zapůsobí dvojnásobným efektem – nejdřív	poléčí /poléčí/X@-----	nervy a duši , a
☐	, tam si člověk líp	poléčí /poléčí/X@-----	klouby , " upřesnil pan
☐	. Skácel se ještě "	poléčí /poléčí/X@-----	" OLOMOUC - Už pozitíř
☐	, proto se pacienti trochu	poléčí /poléčí/X@-----	a už musí jít domů
☐	, kterou centrální banka "	poléčí /poléčí/X@-----	" levnými úvěry . Obává
☐	naražené koleno si šofér avie	poléčí /poléčí/X@-----	šest dnů . Nikdo ze
☐	stará o toulavé kočky ,	poléčí /poléčí/X@-----	je , nechá vykastrovat a
☐	nakopl . Pohmožděny si dívka	poléčí /poléčí/X@-----	dva týdny , kluk je

?pomete

přání . . . Jak	pomete /pomete/X@-----	nové koště ? Letenská premiéra
, že nové koště dobře	pomete /pomete/X@-----	PRAHA - Tragický výkon sudího
mimo soutěžní klání . Jak	pomete /pomete/X@-----	nové koště ? I .
nové koště policejního prezidenta Husáka	pomete /pomete/X@-----	lépe , " poznamenal šéf
že na grandslamech nám to	pomete /pomete/X@-----	dobře ! " Máte vůbec
přesvědčení , že nové koště	pomete /pomete/X@-----	dobře celé čtyři roky a
, že nové koště dobře	pomete /pomete/X@-----	, " uzavřel Náhlik .
členů minulé rady . Jak	pomete /pomete/X@-----	nové koště ? Nová rada
příslibem , že jeho koště	pomete /pomete/X@-----	dobře . Jeho další slova
- li nové koště dobře	pomete /pomete/X@-----	, se budou moci přesvědčit
, že tady nový koště	pomete /pomete/X@-----	jak zjednaný . Slávisti proti
tomto případě nové koště dobře	pomete /pomete/X@-----	, " konstatoval manažer Beneš
přivedl několik mladých hráčů ,	pomete /pomete/X@-----	stejně dobře , poodhalí dnešní
. Uvidíme , jak Tvrdíkovi	pomete /pomete/X@-----	jeho koště . Na VŠ
trenéra a nové koště dobře	pomete /pomete/X@-----	. 1 7 . Jankov -
dobře mete , tak snad	pomete /pomete/X@-----	co nejděle , protože to
VLASTIMIL MAREČEK . Které koště	pomete /pomete/X@-----	lépe ? Deník Sport zve
, jak dobře nové koště	pomete /pomete/X@-----	a s jakými nápady ,
, že nové koště dobře	pomete /pomete/X@-----	. Hosté totálně prospali úvodní

?poklape

na Moravě . Mlýnek nyní	poklape /poklape/X@-----	každou půlhodinu až do září
Věřím , že všechno perfektně	poklape /poklape/X@-----	, takže si budu festival
zdát báječně jednoduché a všechno	poklape /poklape/X@-----	. Je možné přeskočit fázi
na Moravě . Mlýnek nyní	poklape /poklape/X@-----	každou půlhodinu až do září
si myslím , že to	poklape /poklape/X@-----	. Navíc , když jsem
že po dnešku nám to	poklape /poklape/X@-----	zase tak dobře jako předtím
vyzkoušíme , jak nám to	poklape /poklape/X@-----	. Když ne , můžeme
, že to tam všechno	poklape /poklape/X@-----	. " Není vám líto
" Doufám , že to	poklape /poklape/X@-----	stejně , jako to klapalo
kompromisy . V rodině to	poklape /poklape/X@-----	, budete - li schopní
Věřím , že všechno perfektně	poklape /poklape/X@-----	, takže si budu festival
Mlejnek z Víru ode dneška	poklape /poklape/X@-----	Nové Město na Moravě -
klape a doufám , že	poklape /poklape/X@-----	i nadále , " věřila

?potaje

Výskytů: 12 | i.p.m.: 0 (vztaženo k celému korpusu) | ARF: 7,73 | Výsledek je promíchán

Výběr řádků: základní ▾

☐	bujonem a brambory , nebo	potaje /potaje/X@-----	de berros , což je
☐	svítit sluníčko , sníh trochu	potaje /potaje/X@-----	a půjde to , "
☐	Doufám také , že trochu	potaje /potaje/X@-----	sníh a poteče nějaká voda
☐	a vepřovým - a polévku	potaje /potaje/X@-----	z černých fazolí . Levné
☐	a neoprény a jestli ještě	potaje /potaje/X@-----	, zkusíme Bečvu sjet .
☐	masem . Základem všeho bývá	potaje /potaje/X@-----	, což je silný vývar
☐	často smíchaná s masem (potaje /potaje/X@-----) . Místní specialitou jsou
☐	podle hydrometeorologů přidá déšť ,	potaje /potaje/X@-----	sníh rychleji a hrozí místní
☐	. , Během dne zase	potaje /potaje/X@-----	, jelikož je docela teplo
☐	pescado) a luštěninová (potaje /potaje/X@-----) . Specialitou jsou papas
☐	různých druhů zeleniny se jmenuje	potaje /potaje/X@-----	. Slavnostním jídlem je puchero
☐	pondělí buď radostí z úspěchu	potaje /potaje/X@-----	sníh , v opačném případě

?povlaje

Výskytů: 12 | i.p.m.: 0 (vztaženo k celému korpusu) | ARF: 7,53 | Výsledek je promíchán

Výběr řádků: základní ▾

☐	úřadu Lenka Antolová . Stejná	povlaje /povlaje/X@-----	i v Kadani . „
☐	V den slovanských věrozvěstů totiž	povlaje /povlaje/X@-----	historický prapor rovněž v tomto
☐	bude , až tam později	povlaje /povlaje/X@-----	černá vlajka Muslimských bratrů .
☐	vlajka , která přece jen	povlaje /povlaje/X@-----	nad zeměmi Království českého ,
☐	s kruhem ze žlutých hvězd	povlaje /povlaje/X@-----	od neděle na všech budovách
☐	se symbolem pěti propojených kruhů	povlaje /povlaje/X@-----	„ nad Vysočinou “ pět
☐	bude československá vlajka , která	povlaje /povlaje/X@-----	nad zeměmi království českého ,
☐	přehledem vyhrál . Na Hradě	povlaje /povlaje/X@-----	vlajka EU Boj o Hrad
☐	objeví letadlo , za nímž	povlaje /povlaje/X@-----	zřejmě nějaká obří vlajka s
☐	na půl žerdi , která	povlaje /povlaje/X@-----	také na brněnské Nové radnici
☐	jak Hrad , kde vlajka	povlaje /povlaje/X@-----	, bude v Evropské unii
☐	že doufám , že brzy	povlaje /povlaje/X@-----	na Pražském hradě . On

Dů na 11. 11. 2019

- Pokuste se najít v korpusech/na internetu další doklady na užívání syntetického futura v češtině.
- Popište, jak jste postupovali.

Bibliografie

- CVRČEK A KOL. (2010): *Mluvnice současné češtiny*. Praha : Karolinum.
- ČECHOVÁ A KOL. (1996): *Čeština, řeč a jazyk*. Praha : ISVN.
- ČERMÁK, F. (1990): *Syntagmatika a paradigmatika českého slova*. Praha : Karlova Univerzita.
- HAJIČ J. (1994): *Unification Morphology Grammar*. Praha : MFF UK, (disert. práce).
- HAJIČ J. (2004): *Desambiguation of Rich Inflection (Computational Morphology of Czech)*. Praha : Karolinum.
- HAVRÁNEK, B. A KOL. (1989): *Slovník spisovného jazyka českého (SSJČ)*. Praha : Academia.
- FILIPEC, J. A KOL. (2005): *Slovníku spisovné češtiny pro školu a veřejnost (SSČ)*. Praha : Academia.
- KARLÍK, P., NEKULA, M., RUSÍNOVÁ, Z. (1996): *Příruční mluvnice češtiny*. Praha : Nakladatelství Lidové noviny.
- KARLÍK, P., NEKULA, M., PLESKALOVÁ, J. (2002): *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.

Bibliografie

- KOMÁREK, M. a kol. (1986): *Mluvnice češtiny II.*, Praha : Academia.
- KOPEČNÝ, F. (1962): Slovesný vid v češtině. Praha : Nakladatelství československé akademie věd.
- OSOLSOBĚ, K. (2007): Syntetické futurum v češtině – gramatiky, slovníky, korpusy. *Přednášky a besedy z XL. běhu LŠSS*. Brno, s. 131-144.
- OSOLSOBĚ, K. (2007): Popis gramatických významů jednoduchých slovesných tvarů v anotacích českých (slovenských) korpusů. *SPFFMU A*, 55, s. 201-218.
- OSOLSOBĚ, K. (2008): Značkování gramatických kategorií v korpusech ČNK a jejich zachycení v gramatice a ve slovníku (syntetické futurum, stupňování adjektiv, neurčité číslovky a příslovce míry). In Štícha, F. (ed.) *Grammar & Corpora / Gramatika a korpus 2007*. Academia : Praha, s. 407-416.
- SEDLÁČEK, R. (2004): *Morphematic analyser for Czech*. Brno : FI MU (disert. práce).
- ŠMILAUER, V. (1972): *Nauka o českém jazyku*. Praha : SPN.

Děkuji Vám za pozornost !